

Suomen Geronomiliitto ry:n lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystalvveluista annetun lain muuttamisesta (HE 4/2020 vp)

Suomen Geronomiliitto ry haluaa kiinnittää lausunnossaan huomiota seuraaviin seikkoihin: henkilöstömitoitukseen ympärivuorokautisessa hoidossa ja huolenpidossa, sekä sen vaikutuksista kotiin tuotettavien palveluiden mitoitukseen; RAI tuomaan tasalaatuisuutta valtakunnallisesti palvelutarpeen, toimintakyvyn ja hoitoisuuden arviointiin; geronomikoulutuksen aloituspaikkojen lisäämiseen koko Suomessa ja geronomien huomioiminen henkilöstömitoituksessa.

Suomen Geronomiliitto ry puoltaa lakiluonnoksessa ehdotettua 0.7 henkilöstömitoitusta ympärivuorokautiseen hoitoon ja huolenpitoon. Henkilöstömitoituksella voidaan parantaa ikääntyvien turvallista ja laadukasta hoitoa. Hallituksen ehdottamaa siirtymäaikaa henkilöstömitoituksen voimaan tuloon pidetään riittävänä. Henkilöstömitoituksen toteuttaminen ei kuitenkaan saa olla pois kotihoidosta ja muista kotiin tuotavista palveluista, vaan on pidettävä huolta riittävästä henkilöstömäärästä niin ympärivuorokautisessa hoidossa ja hoivassa kuin kotihoidossa.

Pidämme tärkeänä, että geronomit huomioidaan henkilömitoitusta laskettaessa Tällä hetkellä työnantajat eivät tunnista riittävästi geronomin osaamista hoivatyössä ja näin ollen geronomit jäävät joissakin tapauksessa laskematta yksikön henkilöstömitoitukseen tai suorastaan palkkaamatta toimiin. Tähän meillä ei ole varaa nykyisessä tilanteessa, jossa sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöstöä ei ole riittävästi. Vaadimme kuitenkin, että sosiaaliohjausta ja -neuvontaa toteuttavat henkilöt huomioidaan henkilöstömitoituksessa samalla tavalla kuin terapeuttihenkilöstö, eli siltä osin, kuin he tekevät yksikössä töitä, jotta yksiköissä asuville ikääntyneille on jatkossakin tarjolla laadukasta ja riittävää sosiaaliohjausta- ja neuvontaa.

Ikääntyvien palveluissa painopisteenä pidetään ikääntyvien kotona asumista. Kotihoidon tilanne on huolestuttava ja tilanne kriisissä. Asiakasmäärät kasvavat edelleen ja asiakkaat ovat yhä huonokuntoisempia. Kotihoitoon ei saada tällä hetkellä palkattua riittävästi henkilöstöä. Luonnoksessa ehdotetun henkilöstömitoituksen riskinä on henkilökunnan siirtyminen kotihoidosta ympärivuorokautiseen hoivan yksiköihin, jolloin kotihoitoon tulee entistä suurempi henkilöstövaje. Näin ollen lakiluonnoksessa viitattu kotihoidon tilanteen perusteellinen kartoittaminen tulee tapahtua mahdollisimman pian, sekä jo sitä ennen tulee olla suunnitelma, jolla minimoidaan ympärivuorokautisen hoidon ja hoivan yksiköiden rekrytointien negatiiviset vaikutukset kotihoitoon.

Pidämme tärkeänä, että asiakkaiden palveluntarvetta, toimintakykyä ja hoitoisuutta mitataan laadukkaalla mittarilla esim. RAI. Toisaalta mittareista saadut arvot, eivät voi olla ainoa asiakkaan palveluntarvetta määrittävä tekijä, vaan asiakkaan tilannetta on arvioitava kokonaisvaltaisesti ja moniammatillisesti.

Käytettäessä asiakkaiden palveluntarvetta, toimintakykyä ja hoitoisuutta kuvaavaa mittaria, on huomioitava henkilöstön riittävä osaaminen mittarin käytössä tasalaatuisuuden varmistamiseksi valtakunnallisesti.

Lakiluonnoksen toteutuminen edellyttää, että Suomessa koulutetaan lisää osaavaa henkilöstöä vanhuspalveluihin. Geronomeja valmistuu verrattain vähän suhteutettuna muihin alan ammattilaisiin nähden. Geronomilla on monialainen arviointiosaaminen sekä laaja-alainen ymmärrys ikääntyneen toimijuudesta sekä vahva asiantuntemus vanhustyön kentältä. Geronomikoulutusta tarjotaan tällä hetkellä Seinäjoella, Kouvolassa, Helsingissä, Porissa ja Kemissä. Maantieteellisesti tämä kattaa vasta pienen osan Suomea. Olemme antaneet Karelia Ammattikorkeakoululle puoltavan lausunnon geronomikoulutuksen aloittamisesta. Merkittävänä perusteena tälle pidämme Itä-Suomen tämänhetkistä tilannetta väestörakenteessa. Geronomin laaja-alaista asiantuntemusta tarvitaan vanhuspalveluihin, jonka vuoksi koulutuspaikkoja tulee lisätä ja aloittaa koulutuksia myös uusilla paikkakunnilla.

Suomen Geronomiliitto ry

Tiina Toikka
Puheenjohtaja